

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/4/2008

WIĘZI RODZINNE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, STYCZEŃ 2008

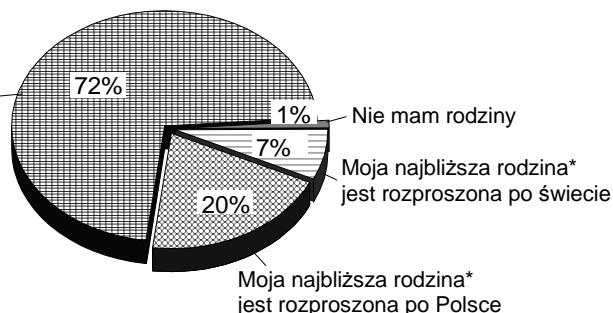
PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
12 października 2007 roku

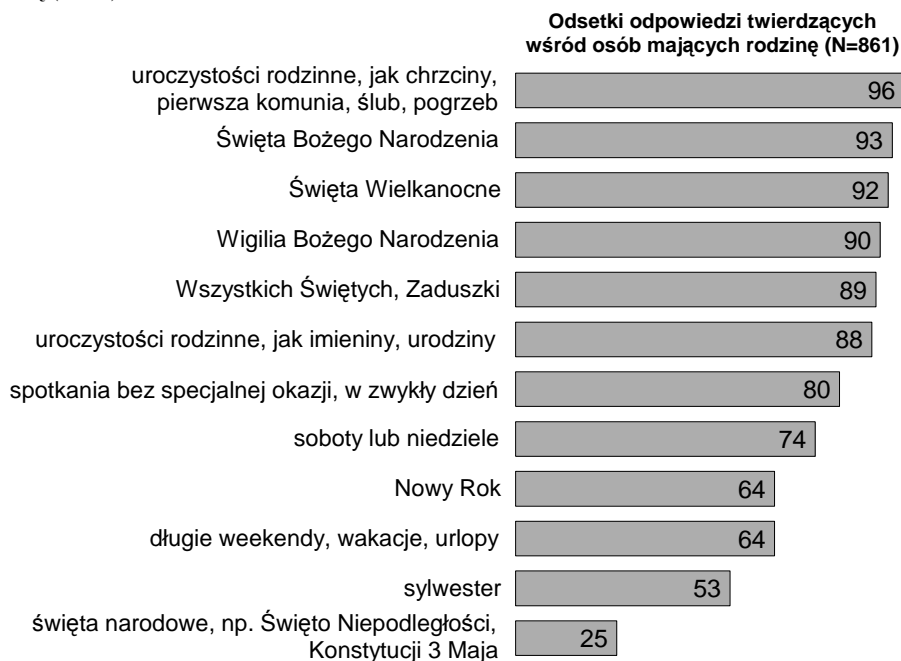
KTÓRE Z PONIŻSZYCH OKREŚLEŃ NAJLEPIEJ CHARAKTERYZUJE PANA(I) RODZINĘ?

Większość członków mojej najbliższej rodziny* mieszka stosunkowo blisko siebie, w jednej miejscowości, gminie lub w różnych miejscowościach, ale niezbyt od siebie odległych

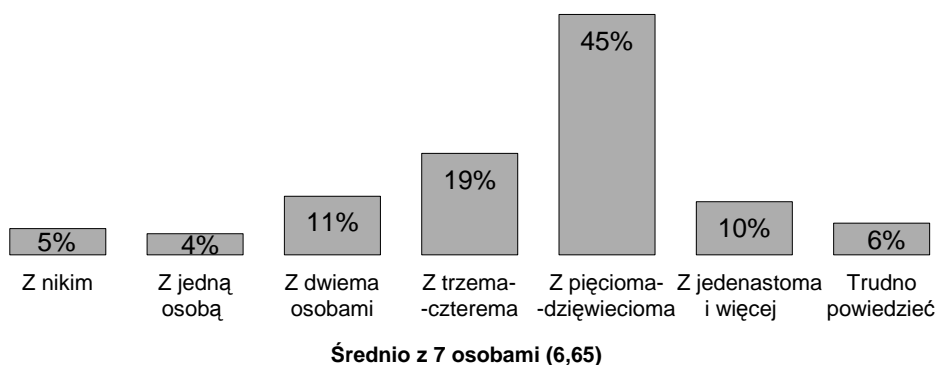

* Rodzice, teściowie, dorosłe dzieci, moje rodzeństwo, rodzeństwo współmałżonka, dziadkowie, wnuki

Z JAKIEJ OKAZJI ZAZWYCZAJ SPOTYKA SIĘ PAN(I) Z RODZINĄ? CZY SĄ (JEST) TO:

Z ILOMĄ OSOBAMI Z RODZINY UTRZYMUJE PAN(I) BLISKIE, PRZYJACIELSKIE, ZAŻYŁE KONTAKTY?

Rodzina jest dla Polaków jedną z najważniejszych wartości, a szczęście rodzinne – jednym z warunków udanego życia¹. Nie bez znaczenia dla dobrostanu psychicznego i ogólnego zadowolenia pozostaje również obecność w bliskim otoczeniu osób, na które można liczyć. Sondaż nie są najlepszym narzędziem do badania więzi międzyludzkich, jednak pozwalają na uchwycenie zewnętrznych ich przejawów, takich jak częstość osobistych kontaktów z krewnymi czy liczba osób w rodzinie, z którymi utrzymuje się bliskie, przyjacielskie więzi. W jednym z ostatnich sondaży² zapytaliśmy ankietowanych właśnie o te kwestie.

Nieodległe miejsce zamieszkania krewnych może sprzyjać – poprzez możliwość częstszych spotkań – pogłębianiu więzi rodzinnych. Z drugiej strony większość gospodarstw domowych dysponuje obecnie samochodami, co w znacznym stopniu ułatwia odwiedzanie nawet dalej mieszkającej rodziny, zarazem telefony upowszechniły się na tyle, że być może rozmowy telefoniczne przynajmniej czasami zastępują kontakty osobiste. Nie zawsze też ci, którzy mieszkają najbliżej, są jednocześnie najbliżsi pod względem duchowym. Postanowiliśmy sprawdzić, tak jak przed czterema i ośmioma laty, czy członkowie najbliższej rodziny – rodzice, teściowie, dzieci, rodzeństwo, dziadkowie i wnuki – mieszkają blisko czy też daleko od siebie.

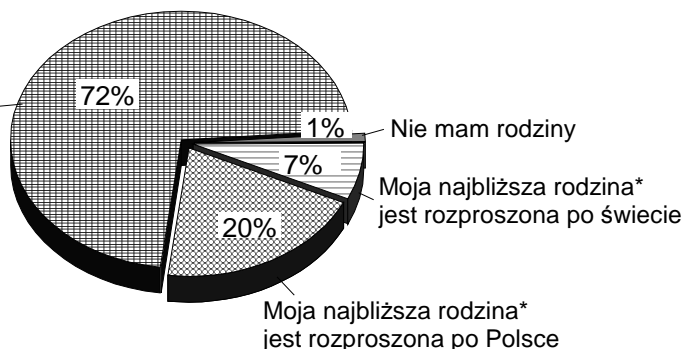
Większość Polaków (72%) ma poczucie terytorialnej bliskości z mieszkającymi osobno innymi członkami swojej najbliższej rodziny. Co piąty respondent (20%) twierdzi, że jego rodzina jest rozproszona po Polsce, a co czternasty (7%) – że po świecie. Jeden na stu ankietowanych (1%) przyznaje, że nie ma żadnej rodziny.

¹ Patrz komunikaty CBOS: „Znaczenie pracy w życiu Polaków”, grudzień 2006; „Znaczenie religii w życiu Polaków”, maj 2006; „Co jest w życiu najważniejsze?”, maj 2006; „Wartości i normy w życiu Polaków”, sierpień 2005.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (211) zrealizowano w dniach 1–4 grudnia 2007 roku na liczącej 870 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. KTÓRE Z PONIŻSZYCH OKREŚLEŃ NAJLEPIEJ CHARAKTERYZUJE PANA(I) RODZINĘ?

Większość członków mojej najbliższej rodziny* mieszka stosunkowo blisko siebie, w jednej miejscowości, gminie lub w różnych miejscowościach, ale niezbyt od siebie odległych

* Rodzice, teściowie, dorosłe dzieci, moje rodzeństwo, rodzeństwo współmałżonka, dziadkowie, wnuki

Ogólnie im starsi ankietowani, tym częściej twierdzą, że ich rodziny są rozproszone po kraju. Badani w wieku od 18 do 34 lat rzadziej niż pozostali deklarują, że ich najbliżsi mieszkają za granicą. Szczególnie wiele osób twierdzących, że ich krewni są rozproszeni po świecie, należy do kadry kierowniczej i inteligencji. Terytorialna bliskość rodziny deklarowana jest tym rzadziej, im starsi są ankietowani i im gorzej oceniają swoją sytuację materialną. Tylko połowa osób prowadzących działalność gospodarczą deklaruje, że większość członków ich najbliższej rodziny mieszka stosunkowo blisko siebie (zob. tabele aneksowe).

Tabela 1

Które z poniższych określeń najlepiej charakteryzuje Pana(i) rodzinę?	Wskazania respondentów według terminów badań		
	VIII 1999	XII 2003	XII 2007
	w procentach		
Większość członków mojej najbliższej rodziny* mieszka stosunkowo blisko siebie, w jednej miejscowości, gminie lub w różnych miejscowościach, ale niezbyt od siebie odległych	70	70	72
Moja najbliższa rodzina* jest rozproszona po całej Polsce	24	23	20
Moja najbliższa rodzina* jest rozproszona po świecie	6	6	7
Nie mam rodziny**	0	1	1

* Rodzice, teściowie, dorosłe dzieci, moje rodzeństwo, rodzeństwo współmałżonka, dziadkowie, wnuki
 ** O braku bliskiej rodziny mówiło w 1999 roku 6 osób, w 2003 roku – 9 osób, a w 2007 roku – 7 osób

Z porównania obecnych danych z wynikami sondaży przeprowadzonych w latach 1999 i 2003 wynika, że rodziny nadal zamieszkują w stosunkowo niewielkiej od siebie odległości. W tym badaniu emigracja do krajów Europy Zachodniej nie znalazła odbicia. Może to

wynikać ze sformułowania pytania, które dotyczy większości rodziny, na wyjazdy zaś na ogół decydują się pojedynczy jej członkowie.

Z deklaracji badanych wynika, że do niemal codziennego rytuału należą ich spotkania z rodzicami, wnukami lub dorosłymi dziećmi, które mają już własny dom. Do wyjątków należą respondenci, którzy z wymienionymi członkami najbliższej rodziny utrzymują jedynie sporadyczne kontakty lub w ogóle się z nimi nie spotykają.

Tabela 2

Jak często widuje się Pan(i) z:	Deklaracje częstości spotkań*						
	co najmniej raz w tygodniu	co najmniej raz w miesiącu	kilka razy w roku	raz w roku	raz na kilka lat	nie widziałe(a)m ich co najmniej pięć lat	nie wiem, co się z nimi dzieje, czy żyją
	w procentach						
- rodzicami	73	17	6	2	1	1	1
- wnukami	69	15	12	1	1	0	1
- dorosłymi dziećmi mieszkającymi osobno	58	23	14	3	1	1	0
- przyjaciółmi, bliskimi znajomymi	51	32	13	3	0	0	1
- teściami	46	30	15	4	2	2	1
- swoim rodzeństwem	41	27	20	6	3	2	1
- dziadkami	30	36	21	8	2	1	1
- rodzeństwem współmałżonka	22	29	31	8	4	3	2
- innymi Pana(i) krewnymi	9	28	39	13	8	2	2
- innymi krewnymi współmałżonka	7	21	39	14	12	4	3

* Deklaracje badanych, którzy mają: rodziców (582 osoby), wnuki (272 osoby), dorosłe dzieci mieszkające osobno (372 osoby), teściów (361 osób), własne rodzeństwo (776 osób), dziadków (269 osób), rodzeństwo współmałżonka (590 osób), innych własnych krewnych (844 osoby), innych krewnych współmałżonka (636 osób), przyjaciół (853 osoby)

Codziennie spotkania z teściami są znacznie rzadsze niż z rodzicami, ale już widywanie się co najmniej raz w miesiącu jest stosunkowo rozpowszechnione. Podobnie jak z teściami, kształtują się relacje respondentów z własnym rodzeństwem. Niemal równie intensywne są spotkania dorosłych wnuków z dziadkami, choć relacje z seniorami rzadziej niż z rodzeństwem mają charakter spotkań codziennych. Rzadsze są kontakty z rodzeństwem współmałżonka, choć połowa badanych spotyka się ze szwagrem lub bratową co najmniej raz w miesiącu. Natomiast kontakty z dalszymi krewnymi w większości ograniczają się do nie więcej niż kilku spotkań w roku, z tym że nieco częstsze są one z własną dalszą rodziną niż z krewnymi współmałżonka.

Mimo że osobiste kontakty z przyjaciółmi spoza rodziny Polacy utrzymują rzadziej niż z rodzicami, wnukami lub dorosłymi dziećmi, spotykają się z nimi częściej niż z teściami, własnym rodzeństwem, dziadkami, rodzeństwem współmałżonka i innymi krewnymi. Świadczy to o sile więzów przyjaźni z osobami spoza rodziny.

Z porównania deklarowanej częstości spotkań rodzinnych w latach 1999, 2003 i 2007 wynika, że opisany układ więzi rodzinnych się nie zmienił. Nadal najbardziej intensywne są związki respondentów z dorosłymi dziećmi i rodzicami, wnukami, teściami oraz własnym rodzeństwem i dziadkami. W porównaniu z danymi sprzed czterech lat minimalnie wzrosła częstość spotkań ze wszystkimi wymienionymi grupami krewnych. W największym stopniu dotyczy to kontaktów z dalszymi krewnymi własnymi i współmałżonka, a w nieco mniejszym, ale również znaczącym – z własnymi rodzicami i rodzeństwem współmałżonka. Nie zmieniła się natomiast deklarowana częstość spotkań z przyjaciółmi i bliskimi znajomymi.

Tabela 3

Jak często widuje się Pan(i) z:	Deklaracje częstości spotkań*											
	co najmniej raz w miesiącu			kilka razy w roku, ale nie rzadziej niż raz w roku			raz na kilka lat lub rzadziej			Nie wiem, co się z nimi dzieje, czy żyją		
	1999	2003	2007	1999	2003	2007	1999	2003	2007	1999	2003	2007
	w procentach											
- rodzicami	88	87	90	11	10	8	1	2	2	0	0	1
- wnukami	-	82	84	-	16	13	-	3	1	-	0	1
- dorosłymi dziećmi mieszkającymi osobno	88	80	81	10	17	17	1	3	2	0	0	0
- przyjaciółmi, bliskimi znajomymi	82	83	83	14	14	16	4	2	0	1	0	1
- teściami	78	74	76	17	20	19	4	4	4	2	1	1
- swoim rodzeństwem	67	67	68	28	29	26	5	4	5	0	0	1
- dziadkami	-	64	66	-	30	29	-	5	3	-	1	1
- rodzeństwem współmałżonka	53	47	51	35	42	39	10	9	7	2	2	2
- innymi Pana(i) krewnymi	33	29	37	51	58	52	13	12	10	3	1	2
- innymi krewnymi współmałżonka	24	22	28	52	58	53	18	15	16	6	4	3

* Deklaracje osób, które mają wymienionych członków rodziny (zob. uwaga do tabeli 2). W 1999 roku nie pytaliśmy o relacje między dziadkami i wnukami i *vice versa*

O intensywności osobistych kontaktów w rodzinie w znacznej mierze decydują oczywiście odległości dzielące miejsca zamieszkania jej członków. W rodzinach, których przedstawiciele mieszkają stosunkowo blisko siebie (w jednej miejscowości, gminie lub

różnych miejscowościach, ale niezbyt odległych od siebie), spotkania są częstsze niż w rodzinach rozproszonych po Polsce lub świecie.

Do pozostałych czynników mających wpływ na częstość spotkań należą: wiek badanych (i związana z nim sytuacja rodzinna), wykształcenie, pozycja zawodowa, w mniejszym stopniu zaś warunki materialne i zaangażowanie w praktyki religijne. Badani mający wyższe wykształcenie znacznie rzadziej niż pozostali deklarują, że przynajmniej raz w tygodniu spotykają się ze swoimi krewnymi. Na ogół też mieszkańcy większych miast znacznie rzadziej niż mieszkańcy wsi twierdzą, że co tydzień spotykają się z bliską rodziną (wyjątek stanowią spotkania z wnukami i dalszymi krewnymi, w tym przypadku nie widać tak wyraźnej zależności od wielkości miejsca zamieszkania). Częstszymi spotkaniami z rodzicami, teściami oraz dalszymi krewnymi własnymi lub współmałżonka sprzyja też na ogół częstsze uczestniczenie w praktykach religijnych. Dobra sytuacja materialna łączy się z kolei z rzadszymi niż raz w tygodniu spotkaniami z teściami, wnukami i dorosłymi dziećmi, ale częstszymi z własnym rodzeństwem.

Częstość kontaktów z przyjaciółmi związana jest z wykształceniem badanych – swoich bliskich znajomych co najmniej raz w tygodniu widuje prawie dwa razy więcej osób z wykształceniem podstawowym (65%) niż z wyższym (33%). Do niemal codziennych kontaktów z przyjaciółmi najczęściej przyznają się ludzie młodzi, w wieku od 18 do 24 lat, uczniowie i studenci. Intensywne kontakty z bliskimi znajomymi utrzymują też częściej osoby mieszkające na wsi i w małych miastach, mające gorszą sytuację finansową, a ponadto – częściej osoby o poglądach lewicowych niż deklarujące przekonania prawicowe (zob. tabele aneksowe).

Więzy krwi mogą się łączyć z prawdziwą bliskością i poczuciem wspólnoty duchowej. Ogromna większość ankietowanych deklaruje, że utrzymuje zażyłe kontakty przynajmniej z jednym ze swoich krewnych, choć zazwyczaj większą ich liczbę uznaje za swoich przyjaciół. Prawie połowa badanych (45%) za bliskie sobie uważa od pięciu do dziesięciu osób z rodziny, a co dziesiąty (10%) deklaruje, że wśród krewnych ma co najmniej jedenaścioro przyjaciół. Co piąty respondent (19%) wymienia trzy lub cztery takie osoby, co dziesiąty (11%) – dwie, a nieliczni (4%) – jedną. Tylko co dwudziesty badany mający rodzinę (5%) twierdzi, że z nikim z rodziny nie łączy go bliższe więzi.

Tabela 4

Z iloma osobami z rodziny utrzymuje Pan(i) bliskie, przyjacielskie, zażyłe kontakty?	Wskazania respondentów mających rodzinę według terminów badań		
	1999 (N=1028)	2003 (N=991)	2007 (N=870)
	w procentach		
Z nikim	5	2	5
Z jedną osobą	5	5	4
Z dwiema osobami	8	12	11
Z trzema-czterema	19	21	19
Z pięcioma-dziesięcioma	43	41	45
Z jedenastoma i więcej	19	14	10
Trudno powiedzieć	1	5	6
Średnia liczba przyjaciół w rodzinie	7,90	6,77	6,65

W ciągu ostatnich czterech lat średnia liczba przyjaciół w rodzinie w zasadzie się nie zmieniła, jest jednak znacząco niższa niż pod koniec lat dziewięćdziesiątych. Warto też zauważyć, że stale zmniejsza się odsetek ankietowanych, którzy utrzymują bliskie kontakty z jedenastoma i więcej osobami z rodziny (z 19% w roku 1999 do 14% w 2003 i 10% w 2007).

Średnio największą liczbę przyjaciół w rodzinie mają robotnicy niewykwalifikowani (zarazem jednak najwyższy jest wśród nich odsetek osób nieutrzymujących z krewnymi bliskich kontaktów), rolnicy, uczniowie i studenci, ponadto mieszkańcy wsi i najmłodszy respondenci (poniżej 25 roku życia). Średnia deklarowana liczba przyjaciół w rodzinie jest też tym wyższa, im lepiej ankietowani oceniają własną sytuację materialną. Z mniejszą niż przeciętnie liczbą krewnych bliskie, zażyłe kontakty utrzymują bezrobotni, pracownicy fizyczno-umysłowi, badani należący do kadry kierowniczej i inteligencji, a także osoby prowadzące własną działalność gospodarczą oraz mieszkańcy dużych miast (od 101 tys. do 500 tys. ludności). Licznym przyjaźniom w obrębie rodziny prawicowe przekonania polityczne sprzyjają częściej niż lewicowe (zob. tabele aneksowe).

Okazje do spotkań z rodziną to dla Polaków przede wszystkim ważne i uroczyste wydarzenia w życiu poszczególnych jej członków: ślub, chrzest czy pogrzeb (dla 96% badanych), ale także mające nieco mniejszą rangę urodziny czy imieniny (88%). W gronie rodzinnym prawie wszyscy obchodzą też Boże Narodzenie (93% respondentów mających rodziny) i Wigilię (90%), a także Wielkanoc (92%), Wszystkich Świętych, Zaduszki (89%). Znacznie mniej osób spędza ze swoją rodziną Nowy Rok (64%) czy sylwestra (53%).

Zdecydowanie najmniej rodzinne są jednak święta narodowe. Z deklaracji ankietowanych wynika, że np. Święto Niepodległości czy Konstytucji 3 Maja są okazją do spotkań z najbliższymi członkami rodziny dla jednej czwartej Polaków (25%). Warto jednak zauważyć, że w ciągu ostatnich czterech lat znacznie wzrosła (o 7 punktów procentowych) liczba osób spędzających z rodziną święta narodowe.

O sile więzi rodzinnych świadczy przede wszystkim fakt, że spotkania z rodziną odbywają się nie tylko z okazji świąt. Większość Polaków utrzymuje osobiste kontakty z bliskimi w dni powszednie (80%), soboty lub niedziele (74%), nieco rzadziej spędza z nimi długie weekendy, urlopy bądź wakacje (64%).

Tabela 5

Z jakiej okazji zazwyczaj spotyka się Pan(i) z rodziną? Czy są (jest) to:	Odsetki odpowiedzi twierdzących wśród osób mających rodzinę	
	2003 (N=991)	2007 (N=861)
– uroczystości rodzinne, jak chrzciny, pierwsza komunია, ślub, pogrzeb	94	96
– Święta Bożego Narodzenia	92	93
– Święta Wielkanocne	91	92
– Wigilia Bożego Narodzenia	87	90
– Wszystkich Świętych, Zaduszki	90	89
– uroczystości rodzinne, jak imieniny, urodziny	86	88
– spotkania bez specjalnej okazji, w zwykły dzień	76	80
– soboty lub niedziele	71	74
– Nowy Rok	63	64
– długie weekendy, wakacje, urlopy	60	64
– sylwester	50	53
– święta narodowe, np. Święto Niepodległości, Konstytucji 3 Maja	18	25

W uroczystościach rodzinnych (chrztach, pogrzebach, ślubach, imieninach, urodzinach), ale też łączących się ze spotkaniami z rodziną świątach o charakterze religijnym (Wielkanoc, Boże Narodzenie, Wigilia) uczestniczy na ogół tym więcej badanych, im wyższy jest poziom ich wykształcenia i lepsza ocena własnej sytuacji materialnej. Ten drugi czynnik podobnie wpływa też na spotkania z różnych innych okazji poza rodzinnym spędzaniem sobót i niedziel – w tym wypadku im gorsza ocena warunków materialnych, tym więcej ankietowanych twierdzi, że weekendy są okazją do spotkań z rodziną. W przypadku wszystkich wymienionych możliwości kontaktów z rodziną najczęściej twierdzących odpowiedzi udzielili rolnicy.

Przekonanie, że rodzina warunkuje bycie szczęśliwym, o czym wspomnieliśmy na początku, również znajduje potwierdzenie w naszych badaniach.

Tabela 6

Z iloma osobami z rodziny utrzymuje Pan(i) bliskie, przyjacielskie, zażyłe kontakty?	Czy jest Pan(i) zadowolony(a) ogólnie, z całego życia?		
	Zadowolony(a) bardzo i raczej (N=581)	Średnio zadowolony(a) (N=243)	Niezadowolony(a) raczej i bardzo (N=35)
	w procentach		
Z nikim	4	7	10
Z jedną osobą	3	6	16
Z dwiema osobami	9	11	17
Z trzema-czterema	22	22	16
Z pięcioma-dziiesięcioma	45	45	38
Z jedenastoma i więcej	17	9	3
Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”			

Większa liczba bliskich kontaktów rodzinnych zazwyczaj łączy się z większą ogólną satysfakcją życiową³.

Więzi rodzinne są w polskim społeczeństwie silne i w ciągu ostatnich ośmiu lat niewiele się w tym zakresie zmieniło. Rodziny nadal w większości pozostają sobie bliskie zarówno terytorialnie, jak i duchowo, choć widać pewną tendencję do zmniejszania się grona krewnych, z którymi utrzymuje się zażyłe kontakty. Z drugiej jednak strony w ostatnich latach przybyło ankietowanych, którzy ze swoimi bliskimi widują się często i przy różnych okazjach, także bez żadnego szczególnego powodu.

Opracowała
Joanna SZCZEPAŃSKA

³ Więcej na ten temat w komunikacie CBOS „Polacy o swoim zadowoleniu z życia, szczęściu i pechu w latach 1988–2007”, styczeń 2008.

A N E K S

Tabela 1. Które z poniższych określeń najlepiej charakteryzuje Pana(i) rodzinę?
 1 - Większość członków mojej najbliższej rodziny (rodzice, teściowie, dorosłe dzieci, moje rodzeństwo, rodzeństwo współmałżonka, dziadkowie, wnuki) mieszka stosunkowo blisko siebie, w jednej miejscowości, gminie lub w różnych miejscowościach, ale niezbyt od siebie odległych; 2 - Moja najbliższa rodzina (rodzice, teściowie, dorosłe dzieci, moje rodzeństwo, rodzeństwo współmałżonka, dziadkowie, wnuki) jest rozproszona po Polsce; 3 - Moja najbliższa rodzina (rodzice, teściowie, dorosłe dzieci, moje rodzeństwo, rodzeństwo współmałżonka, dziadkowie, wnuki) jest rozproszona po świecie (%)

	1	2	3	Nie mam rodziny	Liczba osób
Ogółem	72	20	7	1	870
Płeć					
Mężczyźni	71	22	7	0	414
Kobiety	73	19	6	2	456
Wiek					
18-24 lat	86	13	2	0	129
25-34	78	19	3	0	164
35-44	74	19	7	0	141
45-54	67	22	10	1	164
55-64	67	23	9	1	131
65 lat i więcej	63	26	8	3	141
Miejsce zamieszkania					
Wieś	77	17	4	1	324
Miasto do 20 tys.	67	22	11	0	118
20-100 tys.	69	23	7	1	172
101-500 tys.	67	25	6	2	135
501 tys. i więcej mieszk.	73	18	8	0	121
Wykształcenie					
Podstawowe	70	22	6	2	230
Zasadnicze zawodowe	78	16	5	0	223
Średnie	73	20	6	0	294
Wyższe	65	25	10	1	123
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	66	22	13	0	62
Prac. umysł. niż. szczebla	76	17	6	1	106
Pracownicy fiz. - umysł.	76	20	4	0	75
Robotnicy wykwalifikowani	76	15	9	0	82
Robotnicy niewykwalifik.	75	19	6	0	36
Rolnicy	77	19	4	0	41
Pracujący na własny rach.	50	46	4	0	24
Bierni zawodowo					
Renciści	65	28	6	1	79
Emeryci	64	25	9	2	194
Uczniowie i studenci	83	14	3	0	66
Bezrobotni	86	13	1	0	57
Gospodynie domowe i inni	78	12	8	2	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	67	24	8	1	118
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	71	25	4	0	89
sekt. pryw. poza rolnict.	77	16	7	0	176
prywatnym gosp. rolnym	80	16	4	0	42
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	76	22	2	0	56
301-500	72	19	8	1	111
501-900	69	22	8	1	170
901-1200	72	20	6	1	118
Powyżej 1200 zł	65	27	8	0	91
Ocena własnych war. mater.					
Złe	65	28	7	1	195
Średnie	74	18	6	1	365
Dobre	75	18	7	1	310
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	60	29	7	4	44
Raz w tygodniu	73	20	6	1	424
1-2 razy w miesiącu	74	21	5	0	152
Kilka razy w roku	75	16	8	1	172
W ogóle nie uczestniczy	66	26	8	0	77
Poglądy polityczne					
Lewica	71	22	7	0	119
Centrum	69	21	9	0	254
Prawica	72	21	6	1	284
Trudno powiedzieć	77	18	4	2	212

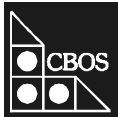

Tabela 2. Jak często widuje się Pan(i) z rodzicami? 1 - Co najmniej raz w tygodniu; 2 - Co najmniej raz w miesiącu; 3 - Kilka razy w roku; 4 - Raz w roku; 5 - Raz na kilka lat; 6 - Nie widziałe(a)m ich co najmniej 5 lat; 7 - Nie wiem, co się z nimi dzieje, gdzie mieszkają, czy żyją

Odpowiedzi osób mających rodziców

(%)

	1	2	3	4	5	6	7	Liczba osób
Ogółem	73	17	6	2	1	1	1	582
Płeć								
Mężczyźni	75	15	6	2	1	0	1	292
Kobiety	72	19	6	1	0	1	0	290
Wiek								
18-24 lat	95	4	0	0	0	0	1	127
25-34	75	17	6	1	1	0	0	161
35-44	65	26	5	2	1	1	0	130
45-54	66	18	10	4	1	2	0	115
55-64	52	26	13	2	3	0	3	41
65 lat i więcej	49	20	8	0	0	8	15	7
Miejsce zamieszkania								
Wies	80	14	3	1	0	0	1	218
Miasto do 20 tys.	79	13	2	3	0	1	2	79
20-100 tys.	77	14	6	0	2	1	0	118
101-500 tys.	70	17	9	1	1	1	0	81
501 tys. i więcej mieszk.	51	32	14	4	0	0	0	86
Wykształcenie								
Podstawowe	83	9	3	2	2	0	2	109
Zasadnicze zawodowe	72	17	8	2	0	2	0	152
Średnie	76	17	4	2	1	0	1	217
Wyższe	61	27	10	1	0	0	1	104
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	52	32	13	2	1	0	0	55
Prac. umysł. niż. szczebla	65	27	6	1	0	0	1	95
Pracownicy fiz. - umysł.	79	15	2	2	2	0	0	65
Robotnicy wykwalifikowani	68	15	9	5	0	0	3	70
Robotnicy niewykwalifik.	79	13	3	0	0	6	0	34
Rolnicy	77	16	0	0	3	3	0	32
Pracujący na własny rach.	68	20	6	0	6	0	0	19
Bierni zawodowo								
Renciści	81	4	15	0	0	0	0	34
Emeryci	50	31	7	3	0	3	5	25
Uczniowie i studenci	99	1	0	0	0	0	0	65
Bezrobotni	74	19	5	2	0	0	0	48
Gospodynie domowe i inni	85	9	6	0	0	0	0	40
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	59	27	9	2	1	1	1	102
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	63	26	8	0	1	1	0	79
sekt. pryw. poza rolnict.	78	13	4	3	1	0	1	157
prywatnym gosp. rolnym	79	15	0	0	3	3	0	34
Dochody na jedną osobę								
Do 300 zł	71	22	4	3	0	0	0	41
301-500	84	8	3	0	1	2	3	74
501-900	66	23	8	3	0	1	0	89
901-1200	63	22	8	4	2	1	1	66
Powyżej 1200 zł	60	31	7	0	2	0	0	58
Ocena własnych war. mater.								
Złe	74	15	7	2	1	1	1	115
Średnie	74	15	7	1	1	1	1	222
Dobre	73	20	5	1	0	0	0	245
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	76	21	0	0	0	0	3	22
Raz w tygodniu	74	18	5	2	1	0	0	281
1-2 razy w miesiącu	72	18	5	2	1	1	1	107
Kilka razy w roku	75	18	6	0	0	1	0	126
W ogóle nie uczestniczy	70	8	15	3	3	0	2	46
Poglądy polityczne								
Lewica	71	18	8	1	1	0	1	81
Centrum	70	18	8	3	1	0	1	185
Prawica	72	20	6	1	0	0	1	187
Trudno powiedzieć	83	12	3	1	1	2	0	128

Tabela 3. Jak często widuje się Pan(i) z przyjaciółmi, bliskimi znajomymi? 1 - Co najmniej raz w tygodniu; 2 - Co najmniej raz w miesiącu; 3 - Kilka razy w roku; 4 - Raz w roku; 5 - Raz na kilka lat; 6 - Nie widziało(a)m ich co najmniej 5 lat; 7 - Nie wiem, co się z nimi dzieje, gdzie mieszkają, czy żyją

Odpowiedzi osób mających przyjaciół

(%)

	1	2	3	4	5	6	7	Liczba osób
Ogółem	51	32	13	3	0	0	1	853
Płeć								
Mężczyźni	52	29	14	4	1	0	1	410
Kobiety	50	35	13	2	0	0	0	443
Wiek								
18-24 lat	77	19	4	0	0	0	0	128
25-34	51	40	8	0	0	0	1	164
35-44	42	34	16	6	1	0	1	138
45-54	39	36	21	3	0	0	0	163
55-64	44	35	17	3	0	0	1	129
65 lat i więcej	55	24	14	4	0	1	1	132
Miejsce zamieszkania								
Wieś	56	27	13	3	0	0	1	313
Miasto do 20 tys.	61	29	8	2	0	0	1	115
20-100 tys.	46	36	15	1	1	0	1	171
101-500 tys.	45	34	14	5	1	1	0	133
501 tys.i więcej mieszk.	41	38	18	3	0	0	0	121
Wykształcenie								
Podstawowe	65	20	10	4	0	0	1	219
Zasadnicze zawodowe	45	32	16	4	1	0	1	220
Średnie	52	32	14	2	0	0	0	291
Wyższe	33	53	14	1	0	0	0	122
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	34	41	25	0	0	0	0	62
Prac.umysł.niż.szczebla	34	55	10	0	0	0	0	106
Pracownicy fiz.- umysł.	46	34	16	2	0	0	2	75
Robotnicy wykwalifikowani	43	34	19	3	0	0	0	81
Robotnicy niewykwalifik.	68	27	5	0	0	0	0	36
Rolnicy	45	29	19	7	0	0	0	39
Pracujący na własny rach.	46	37	17	0	0	0	0	24
Bierni zawodowo								
Renciści	51	26	14	6	3	0	0	77
Emeryci	53	27	14	4	0	1	2	184
Uczniowie i studenci	83	17	0	0	0	0	0	66
Bezrobotni	61	19	10	8	0	0	3	56
Gospodynie domowe i inni	58	29	11	3	0	0	0	47
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	39	41	18	1	0	0	1	117
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	36	47	17	0	0	0	0	88
sekt. pryw. poza rolnict.	49	36	13	2	0	0	0	176
prywatnym gosp. rolnym	44	31	14	11	0	0	0	40
Dochody na jedną osobę								
Do 300 zł	65	16	10	6	0	0	3	56
301-500	51	32	12	3	1	0	0	110
501-900	53	29	12	4	0	1	1	164
901-1200	48	35	14	2	1	0	1	118
Powyżej 1200 zł	42	40	17	2	0	0	0	90
Ocena własnych war. mater.								
Złe	60	24	9	5	1	0	2	189
Średnie	48	33	15	2	0	0	1	356
Dobre	48	35	14	2	0	0	0	308
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	59	28	10	2	0	0	0	44
Raz w tygodniu	50	32	15	3	0	0	0	415
1-2 razy w miesiącu	54	35	9	1	0	0	1	149
Kilka razy w roku	48	31	16	3	0	0	1	169
W ogóle nie uczestniczy	52	28	7	8	3	0	2	76
Poglądy polityczne								
Lewica	55	33	9	2	1	0	1	118
Centrum	54	28	15	2	0	0	0	252
Prawica	43	38	15	3	0	0	0	280
Trudno powiedzieć	55	28	12	3	0	0	2	202

Tabela 4. Jak często widuje się Pan(i) z dziadkami, bliskimi znajomymi? 1 - Co najmniej raz w tygodniu; 2 - Co najmniej raz w miesiącu; 3 - Kilka razy w roku; 4 - Raz w roku; 5 - Raz na kilka lat; 6 - Nie widziały(a)m ich co najmniej 5 lat; 7 - Nie wiem, co się z nimi dzieje, gdzie mieszkają, czy żyją

Odpowiedzi osób mających dziadków

(%)

	1	2	3	4	5	6	7	Liczba osób
Ogółem	30	36	21	8	2	1	1	269
Płeć								
Mężczyźni	32	36	19	9	2	1	2	142
Kobiety	29	37	23	6	2	2	1	127
Wiek								
18-24 lat	38	43	15	4	1	0	0	105
25-34	23	36	27	10	3	1	0	110
35-44	29	32	24	11	0	4	0	32
45-54	43	5	15	9	10	7	11	14
55-64	23	58	0	0	0	0	19	4
65 lat i więcej	13	0	31	21	0	0	34	4
Miejsce zamieszkania								
Wieś	33	34	21	8	2	1	1	94
Miasto do 20 tys.	38	37	17	4	0	0	4	35
20-100 tys.	33	26	25	14	0	0	1	59
101-500 tys.	15	44	25	0	6	7	2	36
501 tys.i więcej mieszk.	27	47	16	7	3	0	0	45
Wykształcenie								
Podstawowe	37	35	15	10	0	3	1	51
Zasadnicze zawodowe	34	32	16	9	6	2	0	55
Średnie	33	37	22	4	0	1	2	108
Wyższe	14	40	30	11	4	0	1	55
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier.,inteligencja	24	26	38	0	6	6	0	21
Prac.umysł.niż.szczegła	21	47	21	8	2	0	2	46
Pracownicy fiz.- umysł.	33	28	33	3	0	0	2	34
Robotnicy wykwalifikowani	36	28	19	9	5	0	2	28
Robotnicy niewykwalifik.	38	42	20	0	0	0	0	20
Rolnicy	19	65	0	0	0	17	0	6
Pracujący na własny rach.	17	35	0	47	0	0	0	7
Bierni zawodowo								
Renciści	24	0	27	0	0	49	0	3
Emeryci	18	18	17	25	0	0	21	8
Uczniowie i studenci	43	42	11	5	0	0	0	57
Bezrobotni	32	17	23	18	10	0	0	20
Gospodynie domowe i inni	15	46	31	7	0	0	0	20
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	24	38	30	6	0	0	2	39
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	33	36	13	7	7	2	1	51
sekt. pryw. poza rolnict.	31	31	30	7	0	0	1	67
prywatnym gosp. rolnym	22	62	0	0	0	16	0	7
Dochody na jedną osobę								
Do 300 zł	23	35	29	13	0	0	0	15
301-500	39	26	31	2	0	0	2	40
501-900	19	41	17	16	3	0	5	30
901-1200	28	43	18	11	0	0	0	32
Powyżej 1200 zł	15	35	28	5	6	11	0	22
Ocena własnych war. mater.								
Złe	30	35	24	8	0	0	3	30
Średnie	33	35	23	5	1	1	1	101
Dobre	28	37	19	9	3	2	1	137
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	29	31	30	10	0	0	0	9
Raz w tygodniu	38	36	16	4	3	0	2	123
1-2 razy w miesiącu	23	44	24	6	0	4	0	61
Kilka razy w roku	22	37	20	16	2	2	0	60
W ogóle nie uczestniczy	29	10	49	8	0	0	4	17
Poglądy polityczne								
Lewica	43	28	15	4	3	3	4	39
Centrum	17	40	27	13	3	0	1	77
Prawica	31	38	18	7	3	2	1	87
Trudno powiedzieć	37	35	22	4	0	2	1	65

Tabela 5. Z iloma osobami z rodziny utrzymuje Pan(i) bliskie, przyjacielskie, zażyłe kontakty? 1 - Z nikim;
2 - Z jedną osobą; 3 - Z dwiema osobami; 4 - Z trzema-czterema; 5 - Z pięcioma-dzięściami;
6 - Z jedenastoma i więcej

	(%)								
	1	2	3	4	5	6	Trudno powiedzieć	Średnia liczba przyjaciół w rodzinie	Liczba osób
Ogółem	5	4	11	19	45	10	6	6.65	870
Płeć									
Mężczyźni	6	4	10	18	45	10	8	6.85	414
Kobiety	4	5	11	19	45	11	5	6.48	456
Wiek									
18-24 lat	3	1	9	19	49	11	9	7.10	129
25-34	3	4	9	19	53	6	6	6.81	164
35-44	5	4	12	19	44	10	6	6.62	141
45-54	6	5	11	18	43	12	6	6.50	164
55-64	5	5	9	19	41	15	5	6.99	131
65 lat i więcej	9	6	15	17	39	9	4	5.98	141
Miejsce zamieszkania									
Wieś	5	5	9	17	44	13	8	7.61	324
Miasto do 20 tys.	6	4	10	16	44	15	4	6.92	118
20-100 tys.	5	5	12	21	40	10	8	6.08	172
101-500 tys.	6	7	15	21	45	3	3	5.09	135
501 tys.i więcej mieszk.	4	1	10	20	55	9	2	6.48	121
Wykształcenie									
Podstawowe	5	5	12	19	39	12	8	6.79	230
Zasadnicze zawodowe	8	6	13	14	42	11	6	6.78	223
Średnie	5	3	9	21	48	10	4	6.47	294
Wyższe	0	3	8	20	56	7	6	6.62	123
Grupa społ.-zaw. pracujący									
Kadra kier., inteligencja	2	5	10	24	50	7	4	5.75	62
Prac.umysł.niż.szczebla	3	2	4	20	58	6	7	6.73	106
Pracownicy fiz.- umysł.	3	5	13	19	49	4	6	5.54	75
Robotnicy wykwalifikowani	4	2	7	20	45	12	9	7.17	82
Robotnicy niewykwalifik.	12	9	0	8	58	10	4	9.81	36
Rolnicy	5	3	16	11	31	22	11	8.63	41
Pracujący na własny rach.	6	6	0	24	61	3	0	5.98	24
Bierni zawodowo									
Renciści	5	6	13	21	36	14	5	6.79	79
Emeryci	7	6	14	16	39	13	5	6.39	194
Uczniowie i studenci	4	0	14	17	43	16	8	7.63	66
Bezrobotni	6	6	15	21	37	6	8	5.35	57
Gospodynie domowe i inni	3	3	11	24	48	9	3	5.89	47
Pracuje w:									
inst. państw., publicznej	3	4	7	20	52	10	4	6.82	118
spółce właścicieli									
prywatnych i państwa	3	3	8	16	49	11	10	8.41	89
sekt. pryw. poza rolnict.	5	4	6	21	53	5	5	6.17	176
prywatnym gosp. rolnym	5	2	16	13	31	25	9	9.52	42
Dochody na jedną osobę									
Do 300 zł	9	7	15	22	31	9	6	5.84	56
301-500	4	5	12	17	47	11	3	7.14	111
501-900	7	5	12	16	41	14	4	6.57	170
901-1200	5	5	10	21	50	5	4	5.63	118
Powyżej 1200 zł	3	5	10	27	41	14	0	6.52	91
Ocena własnych war. mater.									
Złe	9	7	12	14	39	9	8	6.17	195
Średnie	5	3	11	18	47	10	6	6.61	365
Dobre	3	4	9	22	46	12	5	7.00	310
Udział w prakt. religijnych									
Kilka razy w tygodniu	11	3	19	17	38	10	2	5.92	44
Raz w tygodniu	3	4	11	18	44	13	7	7.36	424
1-2 razy w miesiącu	5	2	5	16	56	11	6	7.19	152
Kilka razy w roku	5	6	11	21	45	5	7	5.38	172
W ogóle nie uczestniczy	10	5	16	21	37	8	4	5.02	77
Poglądy polityczne									
Lewica	3	5	9	23	47	5	8	5.76	119
Centrum	4	4	12	18	47	11	4	6.71	254
Prawica	4	3	11	21	44	13	4	7.15	284
Trudno powiedzieć	9	6	9	14	43	10	9	6.36	212